

[Bomholt.]

krete eksamenskrav på forhånd giver arbejdet en relativt snæver begrænsning. For gymnasiet gives der meget detaljerede forskrifter, ja, endog ordninger, der vel snart kan fejre 50 års jubilæum. Der var nedsat et udvalg til at udarbejde mere moderne bestemmelser for de enkelte fagområder, den såkaldte grønne betænkning fremkom, men den blev med rette mødt med kritik fra mange sider indenfor skolen. Arbejdet, som udvalget havde udført, var grundigt, men kommissoriet var forkert.

Tiden må da nu være inde til et friere arbejde i gymnasiet. Det forekommer mig, at den rette fremgangsmåde må være den at skabe en meget vid rammeordning og så iøvrigt lade den enkelte lærer selv fremsætte forslag om det pensum, han agter at gennemgå. Derved flyttes tyngdepunktet fra tilsynet over på den initiativtagende lærer, fra tilsynet og ministeriet over på skolen og den enkelte lærer. Jeg ville tro, at en reform i den retning ville betyde mere end meget af det forsøgsarbejde, der kan gennemføres i henhold til denne lov. Hvis ikke der gennemføres en reform i den retning, så vil det, vi her beskæftiger os med, meget let blive papir.

Nu ved jeg fra mange sider, at der indenfor gymnasiet er trang til mere albuerum i arbejdet, og noget sker. Jeg kender det bl. a. fra statsradiofoniens samarbejde med gymnasierne. Statsradiofonien har i dag udsendt det, som jeg synes, meget smukke hæfte, jeg står med her. Statsradiofonien er som bekendt bladudgiver, eller rettere tidsskriftudgiver, i ret stor stil, omend indenfor bestemte, strengt saglige rammer; den udgiver månedsblade for børn og unge og materialer til skolerne, da udsendelserne ellers ville forsvinde ud i luften. En radio kan ikke undvære det trykte ord. Jeg synes, at hæftet her, der er udarbejdet under medansvar af gymnasiets skolens undervisningsinspektør, sådan at den højtærede minister og jeg i fællesskab kan bære ansvaret for det, i sig selv er et udmærket vidnesbyrd om forsøgsarbejdets realitet. Spørgsmålet er, om ikke den særlige frihed, som forsøgsarbejdet hviler på, kunne støttes ved en større almen frihed gældende alle lærere. Som et lille eksempel kunne jeg nævne det uanmeldte fagtilsyn, der nu er ved at forsvinde. Det forsvandt først indenfor real-skolen; gymnasiet har givet nølende efter, det er også ved at forsvinde her. Formålet med det uanmeldte fagtilsyn svarer ikke til modenhedsgraden af vort demokrati,

det almindelige medborgerlige samarbejdes former eller til den tillid, der med rette tilkommer den, der har valgt en skolegerning som livsgerning.

I landstinget har man rejst spørgsmålet om den Ørstedeske karakterskala. Det er klart, at en sådan skala med negative karakterer på forhånd er en trusel mod ethvert forsøg; et forsøg kan jo gå i stykker — hvis ikke den mulighed er tilstede, er der ikke tale om forsøg —, men et strandet forsøg må ikke ved karaktervurderingen komme eleverne til skade, det er problemets kerne. Den, der arbejder forsøgsmæssigt, må føle sig tryk overfor de overordnede, derunder censuren.

Landstinget har givet udtryk for betænkelighed, men i uklar form. Hvis den Ørstedeske skala skal anvendes, må der i hvert tilfælde tilføjes bestemte klausuler. Jeg vil gerne have dette nærmere undersøgt i et udvalg, ligesom enkelte af de problemer, jeg har berørt, passende kan behandles i et udvalg.

Den interessanteste tale i landstinget var den, synes jeg, som det ærede medlem af landstinget, dr. Bonnichsen holdt. Han udtalte — jeg beder om den højtærede formands tilladelse til at citere —:

„Forøvrigt fremgår det jo af alt, hvad der foreligger, at den ene skoleform i en vis forstand lever under et tryk fra den nærmeste højere skoleform. Mellemkolen skal indrette sin undervisning under hensyn til gymnasiet, skønt kun en lille procentdel af mellemkoleeleverne kommer i gymnasiet

Realskolens folk føler trykket fra gymnasiet, og gymnasiet selv lever, jeg kunne fristes til at sige i angst og bæven for universitetet. Også den egentlige underskole må i højeste grad lægge sin undervisning an på, at en del af dens elever skal forberedes til at følge med i mellemkolen. Ingen skoleform kan helt indrette sin undervisning med hensyntagen til de elever, den har, den må efter min ringe mening i for høj grad indstille sig på en anden og højere undervisningsforms krav.“

Dette er jo en meget alvorlig karakteristik, og jeg synes i alt væsentligt en retsindig, en retfærdig karakteristik. Men så tilføjede det ærede medlem opgivende:

„Men herved er vistnok intet at gøre, hvor meget jeg end beklager det for børnenes skyld.“

Landstinget gav op, det ærede medlem gav op: der er intet at gøre. Vi ved, det er